

Acta del tercer taller de participació de la Carta del Paisatge del Lluçanès

“UN PAISATGE PER TREBALLAR”

24 de febrer de 2015. Santa Creu de Jutglar

IMPULSA

DINAMITZA

1. Antecedents: cartes de paisatge i participació ciutadana

"Una carta del paisatge és un instrument de concertació d'estratègies entre els agents públics i privats per a complir actuacions de protecció, gestió i ordenació del paisatge, que tinguin per objectiu mantenir-ne els valors."

Article 14 de la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge

Les Cartes del Paisatge són instruments de concertació d'acords entre agents d'un territori per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge. Es concreten mitjançant la signatura pública d'un document on s'estableixen els compromisos que adopten les parts signants en favor del paisatge i el calendari per assolir els objectius. Pel seu caràcter voluntari, la carta del paisatge es caracteritza per la importància de la participació en el seu procés d'elaboració.

Malgrat l'important component estratègic i voluntari d'una carta del paisatge, aquest document no és una simple declaració testimonial de principis, sinó un document de caràcter públic i de compromís a favor del paisatge on les parts signants es comprometen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu i a treballar en conseqüència per assolir els compromisos signats.

El Consorci del Lluçanès, constituït per les principals institucions públiques que intervenen en aquest territori format per 13 municipis, fa anys que està desenvolupant una estratègia territorial basada en els valors intrínsecs del Lluçanès, entre els quals destaca el paisatge. És en aquest context que el Consorci del Lluçanès vol impulsar la Carta del Paisatge del Lluçanès.

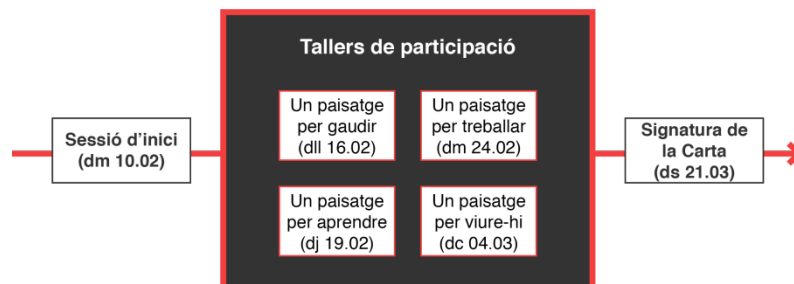
2. Programa de participació

El programa de participació és un dels dos pilars de l'elaboració de la Carta del Paisatge. Els objectius d'aquest programa de participació són:

- Implicar els agents del territori i obtenir-ne un compromís vers la millora del paisatge.
- Facilitar l'entesa i el consens entre els agents implicats en les transformacions i la gestió del paisatge.
- Donar a conèixer i contribuir a l'apropiació del paisatge per part dels agents del territori.
- Garantir la utilitat i viabilitat de la Carta del Paisatge a llarg termini.
- Ampliar la cultura de la col·laboració entre els agents públics i privats del Lluçanès.

En definitiva, aquest procés pretén dotar la ciutadania i institucions del Lluçanès de mecanismes de participació i d'implicació en les decisions que afecten l'evolució i transformació dels seus paisatges, incrementant així el capital social del territori.

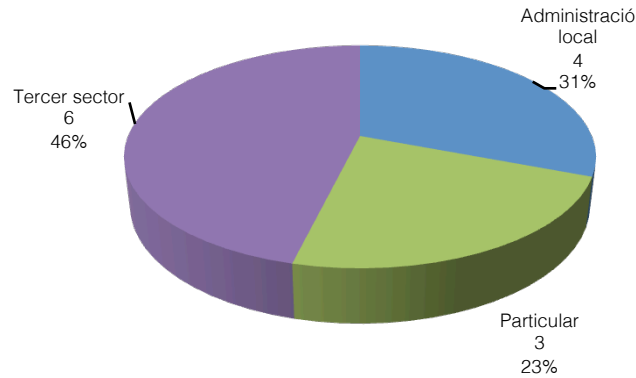
El programa de participació per la primera fase d'elaboració de la Carta del Paisatge consta de quatre tallers temàtics, una sessió inicial de presentació i una sessió final de debat i consens del full de ruta de la carta que es representarà amb l'adhesió al mateix d'entitats, agents i particulars.

3. Estructura i desenvolupament del primer taller de participació

3.1. Assistència

Al taller "Un paisatge per treballar" hi van assistir un total de 13 persones de perfil divers: particulars, representants d'ajuntaments, d'entitats locals i entitats socials, i representants d'entitats d'activitats al territori i d'associacions d'activitats productives.

3.2. Desenvolupament del taller

La sessió va començar amb la benvinguda i posterior presentació de la finalitat, objectius i procés d'elaboració de la Carta del Paisatge del Lluçanès. Seguidament la Laura Megias, tècnica del Consorci del Lluçanès, va presentar una síntesi de la diagnosi del paisatge elaborada per la Carta del Paisatge, en clau d'anàlisi DAFO (debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats) i acotat per la temàtica del taller: el paisatge agroramader, el forestal i els espais naturals.

Després del moment de presentació, es van explicar i executar les dos activitats pensades per dur a terme el taller:

- **Activitat grupal.** Es van dividir els assistents en tres grups temàtics: agroramader, gestió forestal i espais naturals. Cada grup havia de pensar i aprofundir en la diagnosi i l'anàlisi DAFO del paisatge presentat anteriorment i de forma concreta segons el tema assignat al grup. Es va demanar a cadascun dels grups que recollís la síntesi del seu debat en unes targetes: vermelles per fer referència a les amenaces i punts febles o impactes, i blaves per les oportunitats i punts forts, que es van exposar i debatre posteriorment.
- **Activitat individual i de plenari.** Es va demanar a cada participant que pensés i exposés propostes per tal d'assolir els objectius de qualitat que es desitgen pel paisatge del Lluçanès, treballant a partir dels resultats del mateix exercici realitzat en el taller anterior, i segons l'exposició de punts forts i febles realitzada a l'activitat grupal. Centrant-se en propostes acotades al tema del taller, és a dir les activitats agroramaderes, la gestió forestal i la gestió dels espais naturals.

4. Resultats del taller "Un paisatge per treballar"

4.1. Valoració i aprofundiment en la diagnosi del paisatge

A continuació es presenten els resultats dels treballs d'aprofundiment en la diagnosi del paisatge i la detecció de punts forts i febles de cadascun dels grups participants.

Grup 1: Sector agroramader	
Punts febles	Punts forts
<ul style="list-style-type: none"> - Producció agroramadera encarada tan sols al rendiment i a la producció de quantitat. - Males pràctiques agrícoles (en ocasions abús d'herbicides i altres productes químics o abocaments de purins en llocs on no toca. Fets puntuals). - Pressió per part d'especuladors externs del sector agroalimentari. - Problema davant de rompudes i abocaments de purins que vénen de fora del Lluçanès. Manca de capacitat per a la gestió/decisió a nivell de l'administració local. 	<ul style="list-style-type: none"> - Que la propietat sigui molt repartida és una oportunitat, lligat al fet de tenir productors (petits o en tot cas repartit) més vinculats amb el territori. - Baixa densitat de població, lligada a la qualitat de vida. - Productes locals de qualitat. - Acords com el de Boscos de Pastura: el fet de tenir una activitat de ramaderia extensiva als boscos.
Grup 2: Gestió forestal	
Punts febles	Punts forts
<ul style="list-style-type: none"> - Manca de gestió per abandonament de propietats i baix rendiment de fusta, falta capitalitzar més la fusta. - Existeixen força zones de nova colonització amb bosc jove, que fa que hi hagi poca varietat, poca barreja de bosc. - Risc d'incendis forestals (també lligat a la proliferació de les pinedes que encara ocupen força extensió). - Continuitat de la massa forestal (sobretot pel nord del Lluçanès). - A vegades no es fa una gestió pensant en la prevenció d'incendis. 	<ul style="list-style-type: none"> - Existeix una bona planificació forestal (moltes finques tenen un pla tècnic elaborat). - L'existència d'una associació de propietaris per a la gestió de la fusta, reduint el problema de l'atomització. - Existència d'instal·lacions de biomassa i serradores. - El Lluçanès és un dels punts de més consum de calderes de biomassa.
Grup 3: Espais naturals	
Punts febles	Punts forts
<ul style="list-style-type: none"> - Desconeixement dels valors naturals propis del Lluçanès i dels EINs en concret (Riera de Merlès i Riera del Sorreigs) - Falten plans d'ordenació i gestió dels EINs. - Hiperfreqüentació estacional de certs espais, principalment durant juliol i agost. - Dificultat per coordinar iniciatives socials més enllà de l'àmbit municipal, també a nivell administratiu. Poca visibilitat d'organitzacions, fet que dona poca continuïtat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Existència de moltes fonts a tots els pobles, i d'una elevada sensibilitat a nivell social per la seva preservació. - Existència d'activitats econòmiques i productes relacionats amb l'educació ambiental i valors naturals. - Possibilitat de desenvolupar projectes i serveis per desestacionalitzar la hiperfreqüentació turística.

4.2. Què cal per assolir els objectius pel paisatge del Lluçanès?

A continuació es presenta la síntesi del treball individual i de debat en plenari per la configuració de les primeres propostes sobre què cal fer i com cal intervenir per tal d'assolir els objectius de qualitat previstos pel paisatge del Lluçanès, respecte les activitats agroramaderes, la gestió forestal i la gestió dels espais naturals i la seva relació amb el paisatge del Lluçanès.

Formar i conscienciar els propietaris agricultors, ramaders i forestals, i dotar-los d'eines.

- Formació i conscienciació sobre impactes ambientals al sector primari.
- Sensibilització de propietaris de bosc, agricultors i ramaders, i també dels usuaris dels espais naturals.
- Conscienciar els propietaris vers la gestió forestal i donar-los eines per fer-ho possible.
- Crear espais de trobada i intercanvi entre associacions d'usuaris del bosc i propietaris.

Potenciar el paper del Consorci del Lluçanès com a base de treball en xarxa i d'una gestió mancomunada.

- Promoure l'intercanvi i la comunicació i fomentar el treball en xarxa dels agroproductors
- Promoure una gestió mancomunada per l'autosuficiència forestal.
- Promoure polítiques col·laboratives de comarca en favor del medi natural.

Potenciar la capacitat dels ajuntaments per incidir sobre els projectes al territori.

- Capacitar les administracions locals per prendre certes decisions sobre el territori.
- Sensibilitzar els ajuntaments per vetllar pel territori.

Limitar les grans granges i ordenar la cabana ramadera

- Promoure una cabana ramadera sostenible.
- Complir i fer complir les lleis i no generar frustració.
- Limitar les grans granges.
- Ordenar el creixement de l'activitat ramadera i la seva gestió.

Millorar la gestió dels residus i reduir-los

- Limitar la quantitat de residus que vénen de fora.
- Millorar la qualitat de la producció agrària per millorar la qualitat del residu generat.

Apostar per una producció de qualitat i/o ecològica.

- Optar per una alimentació agrària bona i de qualitat.
- Apostar per la producció ecològica.
- Dinamitzar els productes de qualitat i de proximitat.

Imatge 1. Presentació de l'anàlisi DAFO fet per la diagnosi del paisatge de la Carta del Paisatge del Lluçanès

Fer atractiu viure al Lluçanès.

- Créixer en població, però de forma limitada i en base a la qualitat i la generació d'oportunitats.
- Possibilitar el relleu generacional.
- Valorar també el fet de "ser pocs".

Potenciar el pacte i la cultura de l'acord al Lluçanès (cohesió del territori).

- Establir taules sectorials per endegar projectes basats en el debat, l'acord i el pacte.
- Consensuar més àmpliament sobre assumptes que afecten el paisatge de tot el Lluçanès.
- Obtenir consensos més amplis a la Carta del Paisatge per poder ser "més forts".

Redactar els plans d'ordenació i gestió dels espais naturals protegits.

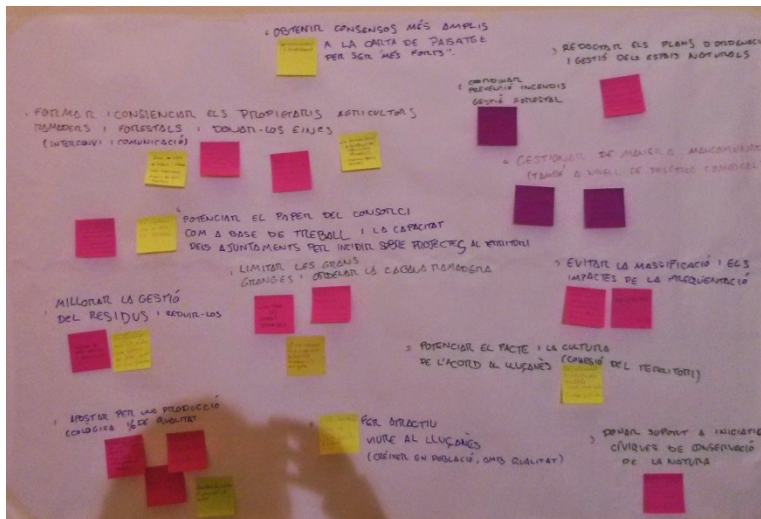
- Establir un òrgan de gestió d'activitats i estudis.
- Definir uns indicadors ambientals.

Coordinar la gestió forestal amb la prevenció d'incendis.

Reforçar i donar suport a les iniciatives cíviques de conservació de la natura (que treballin amb el patrimoni natural: fonts, camins, etc.) i de recerca.

Evitar la massificació i els impactes a la natura derivats de la hiperfreqüentació.

- Ofertar serveis turístics fora de la temporada d'estiu per evitar la massificació en la freqüentació als EINS
- Controlar l'afluència de boletaires durant la temporada de bolets.

Imatge 2. Resultat del debat sobre les propostes pel paisatge del Lluçanès centrades en el tema del taller.

Annex: assistents a la sessió

A continuació es presenta la llista dels assistents a la sessió:

Nom	Població	Assisteix en tant que...
Anna Garrós	Prats de Lluçanès	LEADER Cat Central
Isabel Iborra	Sant Boi de Lluçanès	
Joan Carles Àngel		APF Lluçanès
Josep Maria Freixanet	Olost	Ajuntament Olost
Judith Marquès	Lluçà	Paisatgista
Laura Megias		Consorci Lluçanès
Marta Homs	Lluçà	
Miquel Rovira Boix	Oristà	Unió de Pagesos
Montse Barniol	Alpens	Ajuntament Alpens
Ramón Baucells Colomer	Perafita	Lluçanès Viu
Ramon Soler	Prats de Lluçanès	UP i UEPrats
Roger Ballús	Sant Feliu Sasserra	Bandolers (C excursionista)
Teresa Ribera	Perafita	Lluçanès Viu

Imatge 3. Els tres grups treballant en l'aprofundiment de la diagnosi del paisatge.